

Verslag participatieproces

Nieuw kaderdocument sociaal domein

Annemieke Kool, Marije Keizer & Annemiek van Limburg

Inhoud

Inleiding	2
Ronde 1	2
Inhoud en uitvoering participatieproces	3
Resultaten	5
Conclusie en advies	7
Ronde 2	8
Inhoud en uitvoering participatieproces	8
Resultaten	10
Conclusie en advies	16
Bijlagen	17

Inleiding

Het jaar 2021 staat in het teken van de ontwikkeling van het nieuwe kaderdocument voor het sociaal domein. Gedurende de inventarisatiefase en oriëntatiefase zijn er zowel de concept missie en visie als de actuele trends en ontwikkelingen voor de komende vier jaar in beeld gebracht. In het proces van de concretiseringfase is de participatie de volgende stap; stakeholders laten meedenken over zowel de concept missie en visie als de actuele trends en ontwikkelingen.

De werkgroep communicatie kreeg de taak om het participatie gedeelte uit te voeren. In dit document beschrijven wij de inhoud en uitvoering van deze opdracht, de belangrijkste resultaten en komen wij met een advies aan de werkgroep inhoud. In de bijlagen zijn alle opgehaalde input en resultaten terug te vinden.

Inhoud en uitvoering participatieproces

De werkgroep inhoud heeft de volgende vragen voor het participatieproces fase 1 voorgelegd:

Vraagstuk 1: Wat vindt men van de concept missie en visie? Herkent men zich hierin? Zijn er aanvullingen of aanpassingen? wat is er goed en waarom?

Vraagstuk 2: Binnen de uitvraag wordt aandacht besteed welke trends/ontwikkelingen het meest belangrijk en wat daarvan de waarde is? Dit helpt bij de afweging van prioriteitstelling.

Vraagstuk 3: Als tweede zal door de uitvraag in beeld gebracht welke trends in Heerde belangrijk voor de vier centrale thema's? Ook hierbij willen we de waarde duidelijk hebben en welke meer belangrijk is?

Daarnaast heeft de werkgroep inhoud 5 verschillende stakeholders benoemd die betrokken zouden moeten worden bij het proces, namelijk:

1. Inwoners
2. Raad
3. College
4. Adviesraad Sociaal Domein (ASD)
5. STIP-medewerkers
6. Ketenpartners sociaal domein

De werkgroep communicatie is allereerst gestart met het in kaart brengen welke stakeholders op welke vraagstukken bevestigd moesten worden. Daarna hebben we gekeken welke vorm hiervoor het meest passend is. Hieronder beschrijven wij per vraagstuk welke stakeholders betrokken zijn geweest bij het participatieproces.

Vraagstuk 1: Concept missie en visie

Inwoners, ASD en raad zijn gevraagd om hun input op onze concept missie en visie. Voor alle drie de stakeholders hebben wij hiervoor gebruik gemaakt van de tool www.samenwerkenaanheerde.nl. De uitvraag op deze website heeft uitgestaan van 21 juni tot 4 juli.

Inwoners zijn hiervoor op de hoogte gesteld door de inzet van berichtgeving op social media en De Schaapskooi.

De raad is in de themaraad d.d. 17 mei 2021 geïnformeerd over het proces kaderdocument, waarin ook het participatieproces is besproken. De raad is tijdens deze themaraad ook actief opgeroepen om mee te doen aan dit participatieproces. Daarnaast is de raad, per mail via de griffie, op de hoogte gesteld van het participatieproces en hoe zij hun input konden geven. Er zijn twee mails uitgegaan naar de raad.

De ASD is per mail op de hoogte gebracht van het participatieproces. Een bijeenkomst van het AB ging helaas niet door, waardoor de oproep alleen per mail is gedaan.

Vraagstuk 2: Prioritering trends en ontwikkelingen

Voor de prioritering van de trends en ontwikkelingen zijn inwoners, ASD, raad, ketenpartners en STIP medewerkers gevraagd om hun input. Inwoners, ASD en raad konden hun input geven via www.samenwerkenaanheerde.nl en zijn hierover benaderd zoals hierboven is beschreven.

Voor onze STIP medewerkers hebben wij een interactieve Skype sessie georganiseerd, waarin wij gebruik hebben gemaakt van de mentimeter om prioritering aan te brengen.

Onze ketenpartners zijn benaderd per mail. Aan de beleidsadviseurs is gevraagd om hun ketenpartners te benaderen met een door de communicatie groep opgestelde mail.

Vraagstuk 3: Prioritering centrale thema's (in combinatie met trends/ontwikkelingen)

Voor de prioritering centrale thema's, en de daarbij horende trends en ontwikkelingen, zijn inwoners, ASD, raad en STIP medewerkers gevraagd hun input te geven.

Inwoners, ASD en raad zijn benaderd zoals onder vraagstuk 1 is beschreven.

STIP medewerkers zijn benaderd zoals onder vraagstuk 2 is beschreven.

Het college is niet betrokken geweest bij het participatieproces. Wij hebben hier als communicatiewerkgroep bewust voor gekozen, omdat het college uiteindelijk ook het Kaderdocument accordeert en presenteert aan de raad. Het college wordt wel meegenomen in de uitkomsten van dit participatieproces en het verdere verloop totstandkoming kaderdocument.

Resultaten

Hieronder beschrijven wij per vraagstuk de belangrijkste resultaten. Waar mogelijk zijn deze uit gespecificeerd naar stakeholder.

In totaal hebben 14 inwoners hun inbreng gegeven op www.samenwerkenaanheerde.nl. De gemiddelde leeftijd van de respondenten was 60 jaar. 14 ketenpartners hebben hun inbreng gegeven op vraagstuk 2. 15 STIP medewerkers hebben via de mentimeter hun reactie gegeven, in de Skype vergadering waren meer collega's, maar zij hebben niet allen de mentimeter ingevuld.

Vraagstuk 1: Concept missie en visie

Op onze concept missie en visie zijn twee reacties binnen gekomen.

Uit deze reacties halen we dat het belangrijk gevonden wordt dat in onze missie/visie tot uiting komt dat inwoners volwaardig, volledig en zelfstandig mee kunnen doen. Waar nodig moet maatwerk verricht kunnen worden.

Vraagstuk 2: Prioritering trends en ontwikkelingen

Als we kijken naar de prioritering van de trends/ontwikkelingen dan zien we verschillen tussen de verschillende stakeholders. Dit is ook verklaarbaar, ketenpartners en STIP medewerkers hebben een eigen werkgebied waar sommige trends in meerdere of mindere mate invloed zullen hebben. De drie trends die door alle stakeholders herkend en belangrijk gevonden worden zijn: **Gezondheid, digitalisering en vergrijzing**. Hieronder geven wij nog per stakeholder aan wat de prioritering is geweest van de trends/ontwikkelingen.

De trend politieke onzekerheid/ nieuwe economieën wordt het minst herkend door onze stakeholders. Dit kan wellicht ook komen doordat het begrip/omschrijving niet voor alle stakeholders duidelijk was.

Ook hebben wij gevraagd welke trends en ontwikkelingen gemist worden. Belangrijke trends en ontwikkelingen die hierin genoemd worden zijn: **Laaggeletterdheid, ontwikkelingen woningmarkt en toename ongelijkheid**.

Trends en ontwikkelingen per stakeholder (op volgorde van prioriteit):

Inwoners/ASD:

Trend op duurzaamheid, gezondheid, digitalisering en vergrijzing.

Ketenpartners:

Gezondheid, vergrijzing, corona, diversiteit/inclusie, multiculturalisering

STIP medewerkers:

Diversiteit/inclusie, netwerksamenleving met terugtrekkende overheid, digitalisering, minder vrije tijd en toenemende rol sociale media.

Vraagstuk 3: Prioritering centrale thema's (in combinatie met trends/ontwikkelingen)

Als we kijken naar de uitkomsten van www.samenwerkenaanheerde.nl en de bijeenkomst van de STIP medewerkers dan wordt preventie als belangrijkste thema gezien, gevolgd door meedoen.

Ook hebben wij gevraagd welke trends/ontwikkelingen onder de verschillende thema's geplaatst kunnen worden. Hieronder volgt een opsomming per thema, welke trends en ontwikkelingen

hieronder geplaatst kunnen worden. De opsomming is op prioritering, dus de eerste trend wordt aangegeven als meest belangrijk enzovoort.

Samenredzaamheid

Vergrijzing, individualisering, gezondheid, diversiteit/inclusie en multiculturalisering.

Preventie

Gezondheid, vergrijzing, diversiteit/inclusie, individualisering, digitalisering en toenemende rol van sociale media.

Inwonersperspectief

Gezondheid, trend op duurzaamheid, politieke onzekerheid/nieuwe economieën, netwerksamenleving met terugtrekkende overheid, vergrijzing.

Meedoen

Gezondheid, vergrijzing, netwerksamenleving met terugtrekkende overheid, diversiteit/inclusie, individualisering.

Van de betrokken stakeholders heeft de raad geen input gegeven op dit participatieproces.

Conclusie & advies

Conclusie (onderzoek en proces)

We kunnen concluderen dat de door de werkgroep inhoud aangeleverde trends en ontwikkelingen worden herkend door de stakeholders. Een trend die het meest genoemd en herkend wordt is gezondheid en ook vergrijzing. De trend die het minst herkend wordt is politieke onzekerheid en nieuwe economieën. Via de input zijn er echter ook nieuwe trends benoemd. In het advies zullen we hier verder over ingaan. Op de concept missie en visie zijn niet veel reacties binnen gekomen, maar wel bruikbare reacties.

De raad is de enige partij die geen input heeft aangeleverd op onze uitvraag. De raad is wel meerdere malen op de hoogte gesteld, en persoonlijke benaderd over het participatieproces. Een mogelijke oorzaak hiervan kan zijn dat de raad op dit moment druk doende is met afronding richting zomerreces. Een signaal die wij graag willen meegeven aan de werkgroep inhoud.

De algehele input op het participatieplatform www.samenwerkenaanheerde.nl is echter ook niet overweldigend. Een oorzaak hiervan kan zijn dat dit een nieuw instrument is. Ook was er voor de werkgroep communicatie weinig tijd op de participatie voor het nieuwe kaderdocument sociaal domein te promoten. Bij een langer tijdsbestek hadden we meer aandacht kunnen geven aan de communicatie (bijvoorbeeld het opmaken van filmpjes die meer tot inbeelding spreken). Tevens liep de participatie gelijk aan de omgevingsvisie. De mogelijkheid bestaat dat hierdoor mensen het onderscheid tussen beide projecten niet hebben gezien en hierdoor ook niet hebben gereageerd.

De gemiddelde leeftijd van de respondenten op het participatieplatform is 60 jaar. De vraag is of de input representatief is voor alle inwoners van de gemeente Heerde. Dit geldt ook voor het aantal reacties.

Advies op vraagstukken

Vanuit de werkgroep communicatie brengen wij aan de werkgroep inhoud de volgende adviezen uit:

- Concept missie en visie: Komt hierin voldoende tot uiting dat inwoners van de gemeente Heerde zelfstandig, volledig en volwaardig mee kunnen doen? Komt tot uiting dat wij maatwerk kunnen leveren waar nodig?
- Nieuwe belangrijke trends om te onderzoeken: Laaggeletterdheid, ontwikkelingen woningmarkt en toename ongelijkheid.
- Belangrijkste trends en ontwikkelingen die herkend worden: Gezondheid, vergrijzing, digitalisering
- Trend die het minst herkend wordt: Politieke onzekerheid / nieuwe economieën
- Thema's op volgorde van prioritering: Preventie, meedoen, inwonersperspectief en samenredzaamheid.

Ronde 2

Inhoud en uitvoering participatieproces

Naar aanleiding van participatieronde 2 heeft de werkgroep inhoud een aantal verdiepende vragen aan de werkgroep communicatie voorgelegd. Het document met vragen is als bijlage bijgevoegd. Uit het document heeft de werkgroep communicatie ervoor gekozen om op de volgende onderwerpen te focussen in het participatieproces fase 2:

Vraagstuk 1: Signalering van (een toename in) psychische problemen

Vraagstuk 2: Signaleren van (een toename in) eenzaamheid.

Vraagstuk 3: Het toereikend zijn van de WMO hulpmiddelen die de gemeente aanbiedt aan haar inwoners.

Vraagstuk 4: De digitalisering van de overheid en maatschappij.

Vraagstuk 5: De signalering van de in participatie 1 naar voren gekomen nieuwe trends: woningmarkt, laaggeletterdheid en de toename in sociale ongelijkheid.

Vraagstuk 6: Het kaderen van de verantwoordelijkheid van de samenleving/inwoners en die van de overheid/gemeente?

De werkgroep inhoud heeft naar aanleiding van participatieronde 1 aangegeven 5 verschillende stakeholders bij het proces van participatieronde 2 te willen betrekken, namelijk:

1. Inwoners
2. Raad
3. Adviesraad Sociaal Domein (ASD)
4. STIP-medewerkers
5. Ketenpartners sociaal domein

De werkgroep communicatie is allereerst gestart met het in kaart brengen op welke manier de 5 stakeholders het best om input gevraagd kan worden. De werkgroep communicatie heeft ervoor gekozen om deze participatieronde in een dialoog te laten verlopen. Dit om zo een mogelijke verdieping te verkrijgen in uitkomsten van participatieronde 1. Er is hierdoor gekozen om participatieronde 2 voor alle stakeholders gezamenlijk op te pakken. Daarna hebben we gekeken welke vorm hiervoor het meest passend is. De meest passende manier leek ons een setting te creëren waar alle stakeholder met elkaar in gesprek konden gaan. Dit om zo de verdieping op te zoeken bij de geleverde input van participatie ronde 1. Er is gekozen voor een digitale bijeenkomst waarvoor alle stakeholders zijn uitgenodigd. Deze bijeenkomst heeft plaatsgevonden op maandag 8 november 2021.

Uitnodigingen betrokken stakeholders

De inwoners zijn op de hoogte gebracht van de bijeenkomst door middel van sociale media. Tevens hebben wij alle deelnemers van het participatieplatform samenwerkenaanheerde.nl gemaild om hen op de hoogte te brengen van deze bijeenkomst.

De raad is op de hoogte gebracht middels een per mail verstuurd uitnodiging. Ook de ASD is op de hoogte gebracht van participatieronde 2 via een per mail gestuurde uitnodiging. In beide uitnodigingen hebben wij de ASD-leden opgeroepen te participeren. De raad hebben wij niet benaderd voor de bijeenkomst van 8 november. De raad is benaderd tijdens de themaraad op 22 november.

Vervolgens hebben wij de STIP-medewerkers op de hoogte gebracht via een agendaverzoek. Ook heeft de bijeenkomst in de wekelijkse update van de manager gestaan.

Tot slot hebben de betrokken ketenpartners uit participatieronde 1 tevens een uitnodiging gekregen voor deze bijeenkomst. Deze uitnodiging is verstuurd per mail.

Kanttekening: het college

Net als in participatieronde 1, is er in participatieronde 2 voor gekozen om het college niet te betrekken bij het participatieproces. Wij hebben hier als communicatiewerkgroep bewust voor gekozen, omdat het college uiteindelijk ook het Kaderdocument accordeert en presenteert aan de raad. Het college wordt wel meegenomen in de uitkomsten van dit participatieproces en het verdere verloop totstandkoming kaderdocument.

Resultaten

Hieronder beschrijven wij per vraagstuk de belangrijkste resultaten. Waar mogelijk zijn deze uit gespecificeerd naar stakeholder.

In totaal hebben 18 stakeholders hun inbreng gegeven tijdens de bijeenkomst participatieronde 2. In het eerste deel van de bijeenkomst hebben de stakeholders allereerst hun inbreng gegeven via 12 mentimeter vragen. In het tweede deel van de bijeenkomst zijn de stakeholders vervolgens in verschillende groepen uiteengegaan om verder te praten over de in mentimeter genoemde onderwerpen.

Deel 1: de mentimetervragen

Via de mentimeter zijn de aanwezige stakeholders 12 vragen gesteld. Deze vragen hadden betrekking op de eerder genoemde 6 vraagstukken, namelijk:

Vraagstuk 1: Signalering van (een toename in) psychische problemen

Vraagstuk 2: Signaleren van (een toename in) eenzaamheid.

Vraagstuk 3: Het toereikend zijn van de WMO hulpmiddelen die de gemeente aanbiedt aan haar inwoners.

Vraagstuk 4: De digitalisering van de overheid en maatschappij.

Vraagstuk 5: De signalering van de in participatie 1 naar voren gekomen nieuwe trends: woningmarkt, laaggeletterdheid en de toename in sociale ongelijkheid.

Vraagstuk 6: Het kaderen van de verantwoordelijkheid van de samenleving/inwoners en die van de overheid/gemeente.

Uit de antwoorden op deze mentimeter vragen kunnen wij halen dat het grootste deel van de stakeholders een toename in psychische problemen en eenzaamheid signaleert. Bij de prioritering van beide onderwerpen krijgt van 0-10, psychische problemen een 5.8 en eenzaamheid een 4.6. Hieruit kunnen we concluderen dat de toename van psychische problemen als een groter probleem wordt gezien door de stakeholders. Echter vallen beide onderwerpen niet hoog uit.

Als we kijken naar het toereikend zijn van de Wmo-middelen zien we dat de stakeholders op een schaal van 0-10, dit onderwerp een 5.1 geven. Er ligt hier dus volgens de stakeholders ruimte voor verbetering. Bij de vraag welke aanvullingen de stakeholders hebben op de beschikbare Wmo-middelen kwam onderstaande woordenwolk:

Heeft u aanvullingen op de beschikbare WMO middelen?

Vervolgens zijn de drie nieuwe gesignaleerde trends aangekaart in de Mentimeter. Een groot deel van de stakeholders gaf aan de digitalisering van de maatschappij, de ontwikkelingen op de woningmarkt en de toenemende sociale ongelijkheid te zien als een probleem. Laaggeletterdheid werd minder herkend als probleem, twee derde van de deelnemers gaf aan dit te herkennen in zijn of haar omgeving/werk. Tevens is gevraagd om deze nieuwe trends te prioriteren, dit resulteerde in onderstaande woordenwolk:

Tot slot hebben we via de mentimeter input gevraagd over het kaderen van de verantwoordelijkheid van de samenleving/inwoners en die van de overheid/gemeente. Deze vraag hebben we gesteld via twee mentimetervragen. Deze vragen zijn beantwoord via woordenwolken:

Deel 2: dialoog

11

is een onderwerp meegegeven om verdiepend over te praten.

Groep 1 kreeg het onderwerp '*gezondheid en vergrijzing*'. Deze groep gaf aan de toename in psychische problemen en toenemende sociale ongelijkheid te herkennen. Ook gaf deze groep aan dat er ook bij woningaanwijzing ongelijkheid aanwezig is. Tevens wordt eenzaamheid gezien als herkenbaar. Deze groep gaf aan dat op deze onderwerpen de invloed van corona groot is; "corona heeft veel gedaan met mensen". Deze groep gaf als belangrijkste punt aan dat er een vergrijzing is binnen het aantal betrokken vrijwilligers in de gemeente. Man en vrouw werken beiden, opa en oma passen op en daarom krijg je volgens deze groep vergrijzing van vrijwilligers. Ook gaven zij aan dat het voor nieuwkomers lastig is om aansluiting te vinden bij de gemeenschap. Volgens de stakeholders in deze groep zijn er op dit onderwerp de afgelopen jaren veel stappen gezet, maar zijn we sinds corona helaas weer "terug bij af".

Op de vraag wat de samenleving kan doen gaf deze groep als antwoord: bijdragen, bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk.

Op de vraag wat de gemeente kan doen verwijst deze groep naar de woordenwolk .

Groep twee had als onderwerp *digitalisering en de woningmarkt*. Volgens deze groep hangt de toename van eenzaamheid samen met de digitalisering van de overheid. Voor met name ouderen was het gaan naar de gemeente een "uitstapje". Dit uitstapje valt steeds meer weg, waardoor er vereenzaming op de loer ligt. Ook geeft deze groep aan dat de toenemende digitalisering van invloed is op het aantal actieve vrijwilligers. Zo willen ouderen wel de handen uit de mouw steken, maar haken veel ouderen bij digitale formulieren/enquêtes af. Tevens gaf deze groep aan dat zij een toename in psychische problemen signaleren bij ouderen en jongeren. De stakeholders in groep 2 benadrukken dat de samenleving en de instanties in de zorg een signalerende functie hebben. Er is meer oog en aandacht voor elkaar nodig.

Op de vraag wat moet de gemeente doen gaven de stakeholders in deze groep aan: meer bekendheid creëren voor de zaken die wij als gemeente aanbieden en laat dit aansluiten op de doelgroep waarvoor je het doet. Als werkgroep concludeerden we dat we als quick win de inloopspreekuren van sociaal werk extra moeten communiceren. Dit is in gang gezet.

Groep 3 besprak tenslotte de onderwerpen: *sociale ongelijkheid en laaggeletterdheid*. Deze groep vroeg zich allereerst af wat er wordt bedoeld met inclusiviteit. Zij gaven aan dit te zien als een containerbegrip en dat er "geen zinnig woord op te bedenken is". Ook benoemde deze groep dat het onderwerp inclusiviteit altijd subjectief is; er is een verschil in perspectief tussen iemand die gehandicapt is en iemand die zichzelf prima kan redden. Op het gebied van *digitale toegankelijkheid* is er volgens groep 3 nog een lange weg te gaan voor de gemeente. Zo geven zij aan dat een deel van de inwoners nog niet digitaal vaardig is. Hierbij geeft deze groep als advies dat de gemeente zich samen met ketenpartners moet afvragen hoe dit beter kan.

Op de vraag waar de verantwoordelijkheid van de samenleving ligt, antwoordt groep 3: signaleren is belangrijk, inwoners moeten echter wel oppassen dat ze niet hun eigen grenzen over gaan.

Op de vraag waar de verantwoordelijkheid van de gemeente ligt, antwoordde groep 3 dat deze verantwoordelijkheid ligt bij het vergaren van kennis bij ketenpartners.

Het vervolg

Tot slot vroegen meerdere mensen zich aan het einde van de bijeenkomst af, wanneer en hoe er een vervolg zou komen aan deze bijeenkomst. Meerdere aanwezige stakeholders gaven aan graag te willen doorpraten over de onderwerpen die deze bijeenkomst aan bod waren gekomen. Hieruit kunnen we concluderen dat onder de aanwezige stakeholders er motivatie aanwezig is om verder te participeren op de in deze bijeenkomst genoemde onderwerpen. Idee van de werkgroep is om de

uitkomsten van de themaraad van 22 november te delen met deze groep. Hier voegen we gelijk een aantal data bij voor een volgende digitale bijeenkomst met onderwerpen die de deelnemer zelf aandragen op basis van bovengenoemde thema's.

Themaraad 22 november 2021

Tijdens de themaraad op 22 november hebben wij de raadsleden betrokken bij het kaderdocument. Tijdens deze themaraad is de aanwezige raadsleden gevraagd in hoeverre zij de uit participatie ronde 1 gekomen trends herkennen. Deze vraag is gesteld aan de deelnemers door middel van een Mentimetervraag. Zie onderstaand de uitkomst:

Hieruit kunnen we concluderen dat de raadsleden de nieuwe trend 'woningmarkt' het meest herkennen. Ook valt op dat de trends 'digitalisering' en 'laaggeletterdheid' door de raadsleden niet zozeer herkend worden als een probleem binnen onze gemeente. Dit is verschillend met de uitkomsten van de bijeenkomst op 8 november 2021.

Ook hebben wij de raadsleden gevraagd waar de verantwoordelijkheid van de samenleving/inwoners ligt en waar de verantwoordelijkheid van de gemeente zich bevindt. Er zijn veel overeenkomsten zichtbaar tussen de antwoorden van de raadsleden en de gegeven antwoorden op 8 november 2021. Tijdens beide bijeenkomsten is de verantwoordelijkheid van de samenleving/inwoner omschreven als 'het omzien naar elkaar' en wordt de signalerende functie van inwoners benadrukt. Als we kijken naar de verantwoordelijkheid van de gemeente zien we dat die ook in beide gevallen omschreven wordt als 'ondersteunend'. Zie onderstaande afbeeldingen.

Jongerenparticipatie: adviesvangers

Er is bij de participatie voor het kaderdocument tevens aandacht geweest voor de jongeren binnen de gemeente Heerde. Voor deze jongerenparticipatie zijn twee sessies gehouden. In de eerste sessie is de jongeren gevraagd 'Wat kan de gemeente Heerde doen om te vieren dat het beter gaat met corona?'. Uit deze sessie is het idee van een openluchtbioscoop voortgekomen. Deze bioscoop is in samenwerking tussen de betrokken beleidsmedewerker en de jongeren zelf gehouden op 15 oktober 2021. De eerste sessie heeft tevens geresulteerd in een tweede sessie waarin de vraag 'Wat kan de gemeente Heerde doen om de mentale gezondheid van jongeren te verbeteren?' centraal stond. De tweede sessie heeft geresulteerd in een top 5 opties:

1. Een goede hangplek
2. Voorlichting en informatie over mentale gezondheid
3. Jeugdhonk langer en vaker open en Move-it uitbreiden
4. Tentfeest en speciaal feest voor jongeren in bijvoorbeeld de Esculaap
5. Goede jongerenwerkers, zowel een man als een vrouw

Participatie Beschermd Wonen

Deze participatieronde richt zich op inwoners met psychische/psychosociale kwetsbaarheid. In deze participatiefase zijn er vier vragen voorgelegd aan De Wijlanderij Zoethout –Samen Eten Zoethout. Uit deze vragen kwam naar voren dat ook binnen deze doelgroep de nieuwe trend 'woningmarkt' tot zorgen leidt. Zo geeft deze doelgroep aan dat zij graag minder gehorige (tussen)woningen zouden zien. Ook geeft de doelgroep aan goede contacten met de gemeente en de begeleiding te willen houden. Tot slot onderstrepen de deelnemers het belang van een goede indicatie beschermd wonen. Zo signaleert de doelgroep dat er in sommige gevallen sprake is van een complexe problematiek en er geen passende indicatie is. Dit leidt tot overlast bij de andere bewoners. In de bijlage zijn de gedetailleerde uitkomsten van deze participatieronde te vinden.

Participatie Wmo-ASD

Als we kijken naar de participatie gericht op de Wmo-ASD zien we dat ook door deze participatiegroep de trend 'woningmarkt' herkend wordt. De Wmo-ASD geeft echter aan dat er voor het sociaal domein op dit gebied niet zozeer een taak ligt. Tevens herkent deze groep de faciliterende rol van de gemeente. Hierbij benadrukt deze participatiegroep dat het belangrijk is dat de gemeente helder communiceert en waar nodig ondersteuning en faciliteiten biedt. Dit onder andere op het gebied van vrijwilligers. Ook stelt de participatiegroep Wmo-ASD dat de gemeente goed inzet op het gebied van inclusiviteit.

Door participatiegroep Wmo-ASD worden tevens nieuwe trends en ontwikkelingen benoemd. Zo geeft deze werkgroep aan zich zorgen te maken over het aantal vrijwilligers binnen de gemeente. Tevens geeft deze groep aan zich zorgen te maken over het alcoholgebruik onder de inwoners van de gemeente Heerde.

Participatie Vrijwilligersplatform

Ook het Vrijwilligersplatform Heerde is gevraagd mee te participeren voor het kaderdocument. In deze participatieronde zijn 25 organisaties benaderd en is er door een organisatie gereageerd: de Vrijwillige Hulpdienst Heerde. Deze respondent benadrukte de faciliterende en ondersteunende rol van de gemeente. Zo dient de gemeente te voorzien in een goede informatievoorziening, afspraken rondom materiële zaken en het opstellen van richtlijnen. Tevens geven zij aan de gemeente te zien

als een verbinder. Ook deze participatiegroep signaleert dat het aantal vrijwilligers binnen de gemeente Heerde niet toereikend is en problematisch zal worden in de toekomst.

Conclusie & advies

Conclusie (onderzoek en proces)

Concluderend kunnen wij stellen dat de uit participatieronde 1 opgehaalde trends worden herkent in participatieronde 2. Tijdens zowel de bijeenkomst van 8 november als de themaraad van 22 november wordt de trend 'woningmarkt' het meest als een probleem gezien binnen onze gemeente. Ondanks dat wij als sociaal domein minder invloed hebben op dit vraagstuk, komen de gevolgen wel onze kant op. Jongeren die gedwongen langer thuis moeten wonen, mensen die in een huis wonen met veel financiële lasten, partners die scheiden en niet gelijk geschikte woonruimte vinden etc..

De trends digitalisering en laaggeletterdheid scoorden tijdens beide bijeenkomsten het laagst en werden door beide groepen het minst herkent als een probleem. Wij als werkgroep denken dat dit enerzijds ook ligt aan de bekendheid van een onderwerp als laaggeletterdheid. Het is een belangrijk en indringend vraagstuk die ook in het huidige regeerakkoord wordt genoemd. Het is echter ook een probleem die minder aan de oppervlakte ligt, men kan dit moeilijk herkennen.

Er zijn veel overeenkomsten zichtbaar tussen de antwoorden van de raadsleden en de gegeven antwoorden op 8 november 2021 van inwoners en ketenpartners. Tijdens beide bijeenkomsten is de verantwoordelijkheid van de samenleving/inwoner omschreven als 'het omzien naar elkaar' en wordt de signalerende functie van inwoners benadrukt. Als we kijken naar de verantwoordelijkheid van de gemeente zien we dat die ook in beide gevallen omschreven wordt als 'ondersteunend'. Ook worden er nieuwe trends gesignaleerd

Advies op vraagstukken

Vanuit de werkgroep communicatie brengen wij aan de werkgroep inhoud de volgende adviezen uit:

- Neem de trend 'woningmarkt' mee in het kaderdocument. Ondanks dat wij hier als sociaal domein minder invloed op hebben, de gevolgen hiervan komen wel op ons af. Wellicht kan er een koppeling gemaakt worden met de woonagenda en de omgevingswet.
- Besteed meer aandacht aan de rol van de inwoner
- Besteed aandacht aan de faciliterende rol van de gemeente. Neem hiermee ook de uitkomsten mee van de discussienota die nog in de raad besproken gaat worden.
- Kijk kritisch naar het opnemen van inclusiviteit binnen het kaderdocument. Het begrip inclusiviteit is veelal subjectief en moeilijk op objectieve wijze te definiëren.

Bijlagen 1: Resultaten uit participatieplatform www.samenwerkenaanheerde.nl

Prioritering trends en ontwikkelingen

1	Welke vijf trends/ontwikkelingen vindt u het meest belangrijk?
2	Vergrijzing , Digitalisering , Gezondheid , Professionalisering , Trend op duurzaamheid
3	Gezondheid , Trend op duurzaamheid , Digitalisering , Diversiteit / inclusie , Toenemende welvaart
4	Gezondheid , Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid , Vergrijzing , Individualisering , Digitalisering
5	Corona , Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid , Diversiteit / inclusie , Gezondheid , Individualisering
6	Trend op duurzaamheid , Diversiteit / inclusie , Gezondheid , Multiculturalisering , Corona
7	Trend op duurzaamheid , Vergrijzing , Diversiteit / inclusie , Individualisering , Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid
8	Gezondheid , Vergrijzing , Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën , Multiculturalisering , Trend op duurzaamheid
9	Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën , Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid , Digitalisering , Toenemende rol sociale media, Minder vrije tijd
10	Trend op duurzaamheid , Gezondheid , Individualisering , Vergrijzing
11	Trend op duurzaamheid , Multiculturalisering , Digitalisering , Vergrijzing
12	Trend op duurzaamheid , Digitalisering , Diversiteit / inclusie , Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid , Vergrijzing
13	Gezondheid , Trend op duurzaamheid , Digitalisering , Individualisering , Toenemende rol sociale media
14	Trend op duurzaamheid , Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid , Vergrijzing , Individualisering , Multiculturalisering
15	Gezondheid , Diversiteit / inclusie , Digitalisering , Toenemende rol sociale media, Corona

Prioritering thema's

Thema's	Cijfer (gemiddelde)
Samenredzaamheid	7,7
Preventie	8,1
Inwonerperspectief	8,1
Meedoen	8,1

Bijlage 2: Uitkomsten bijeenkomst STIP-Medewerkers

Prioritering trends en ontwikkelingen:

Gezondheid	8.1	(15 stemmen)
Professionalisering	7.5	(14 stemmen)
Toenemende welvaart	6.0	(15 stemmen)
Trend op duurzaamheid	6.1	(14 stemmen)
Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën	5.7	(14 stemmen)
Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid	8.9	(14 stemmen)
Vergrijzing	7.3	(15 stemmen)
Individualisering	7.9	(15 stemmen)
<u>Multiculturalisering</u>	8.0	(15 stemmen)
Digitalisering	8.3	(15 stemmen)
Toenemende rol sociale media	8.2	(15 stemmen)
Minder vrije tijd	8.3	(15 stemmen)
Corona	7.9	(15 stemmen)
Diversiteit/inclusie	9.1	(15 stemmen)

Woordenwolk: ontbrekende trends en ontwikkelingen

Welke trends en ontwikkelingen mis je nog? Welke signaleer je in je eigen vakgebied?

Mentimeter

Bijlage 3: Reactie missie / visie

Reactie 1:

Visie sociaal domein

Voorstel 1:

Het is belangrijk dat iedereen in de gemeente Heerde volledig en volwaardig mee kan doen in de samenleving.

Voorstel 2:

In de gemeente Heerde is er een toekomst gerichte samenwerking waarbij iedere burger volwaardig en zelfstandig mee kan doen. En waar indien nodig maatwerk wordt verricht.

Reactie 2:

Ik denk dat de samenwerking met (basis)onderwijs en hulpverlening intensiever kan. De kinderen/jongeren brengen heel veel tijd door op school. Meer samen kijken en vooral op het preventie-vak meer aandacht geven/brengen.

Geef het jongerenwerk/jongerencoaching een plekje op de Noordgouw. Voor signalering en preventie. Kijk naar wat er wel goed gaat en bouw dat uit!

Bijlage 4: Uitkomsten mailwisselingen met ketenpartners

1) Lucrato

Welke trends/ontwikkelingen mist u?

Een kanttekening bij professionalisering: Consumenten zijn hoger opgeleid en reageren kritischer op het aanbod. Internet biedt veel informatie, mensen beschikken over meer informatie. Dit maakt ook dat “de kloof” tussen hoog en laag opgeleid en arm en rijk steeds groter wordt in de samenleving. Er is een steeds grotere groep mensen die niet mee kan in de professionalisering van de samenleving.

Geef per trend, op een schaal van 0-10, aan in welke mate de trend/ontwikkeling zich voordoet en belangrijk is in uw werkgebied.

Gezondheid	8
Professionalisering	5
Toenemende welvaart	6
Trend op duurzaamheid	6
Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën	4
Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid	7
Vergrijzing	3
Individualisering	7
Multiculturalisering	9
Digitalisering	7
Toenemende rol van sociale media	6
Minder vrije tijd	5
Corona	8
Diversiteit / inclusie	10

2) Viattence

Welke trends/ontwikkelingen mist u?

Niet ingevuld

Geef per trend, op een schaal van 0-10, aan in welke mate de trend/ontwikkeling zich voordoet en belangrijk is in uw werkgebied.

Gezondheid	8
Professionalisering	8
Toenemende welvaart	8
Trend op duurzaamheid	6
Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën	4
Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid	7
Vergrijzing	9
Individualisering	6
Multiculturalisering	5
Digitalisering	3
Toenemende rol van sociale media	4
Minder vrije tijd	7
Corona	7
Diversiteit / inclusie	2

3) Vluchtelingenwerk / doelgroep vluchtelingen

Welke trends/ontwikkelingen mist u?

Ik mis een kopje over onderwijs en sociale ontwikkeling. Heb op een aantal onderdelen wel een aanvulling:

Bij onderdeel 1 mis ik de aandacht voor alcohol, drugs en voeding, met name in de doelgroep is het gebruik van suikers nogal bovenmatig.

Bij onderdeel 2 geeft u aan dat consumenten hoog opgeleid zijn maar vele in Heerde niet, er moet op dit terrein extra aandacht komen voor laaggeletterden, en niet digitaal vaardigen

Bij onderdeel 4 is een rol weggelegd voor de gemeente op het gebied van informatie aan mensen uit andere culturen, bv afval scheiden, gebruik verwarming enz

Onderdeel 5 is een vage uiteenzetting, onduidelijk wat hiervan de doelstelling is.

Bij onderdeel 6 zie ik dat vluchtelingen langer begeleid moeten worden, zij begrijpen vaak niet wat er bedoeld wordt en raken achterop in de participatie, de zoektocht naar werk enz

Bij onderdeel 13 is het met name belangrijk in hoeverre onze doelgroep gevaccineerd is, men vertrouwd het niet, informatie kan hierbij helpen.

Geef per trend, op een schaal van 0-10, aan in welke mate de trend/ontwikkeling zich voordoet en belangrijk is in uw werkgebied.

Gezondheid	10
Professionalisering	5
Toenemende welvaart	4
Trend op duurzaamheid	8
Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën	0
Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid	0
Vergrijzing	5
Individualisering	0
Multiculturalisering	9
Digitalisering	7
Toenemende rol van sociale media	3
Minder vrije tijd	0
Corona	7
Diversiteit / inclusie	8

4) RIWIS

Welke trends/ontwikkelingen mist u?

Niet ingevuld

Geef per trend, op een schaal van 0-10, aan in welke mate de trend/ontwikkeling zich voordoet en belangrijk is in uw werkgebied.

Gezondheid	10
Professionalisering	8
Toenemende welvaart	8
Trend op duurzaamheid	7

Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën	7
Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid	8
Vergrijzing	8
Individualisering	8
Multiculturalisering	8
Digitalisering	10
Toenemende rol van sociale media	9
Minder vrije tijd	7
Corona	8
Diversiteit / inclusie	10

5) Dagopvang locatie de Hoornsche Hoeve

Welke trends/ontwikkelingen mist u?

Toenemende bureaucratie: Doordat zoveel mensen zich met een zaak moeten bezighouden, raakt de mens uit beeld. Je kunt geen goede beslissing nemen als je de persoon achter de gegevens niet kent. Het zorgt er ook voor dat je niet goed zorgt voor de kwetsbare mensen in je gemeente. Het is niet uit te leggen dat het 4 maanden (!) duurt voor een WMO indicatie kan worden afgegeven.

Op de hoogte zijn hoe het er in het werkveld aan toe gaat: Een goed beleid begint bij oriënteren in het werkveld (wat is er nodig en wat hebben we te bieden).

Geef per trend, op een schaal van 0-10, aan in welke mate de trend/ontwikkeling zich voordoet en belangrijk is in uw werkgebied.

Gezondheid	8
Professionalisering	5
Toenemende welvaart	4
Trend op duurzaamheid	3
Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën	6
Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid	9
Vergrijzing	9
Individualisering	5
Multiculturalisering	2
Digitalisering	9
Toenemende rol van sociale media	5
Minder vrije tijd	9
Corona	7
Diversiteit / inclusie	8

6) Maatschappelijke opvang

Welke trends/ontwikkelingen mist u?

Wij ervaren dat de site van de gemeente Heerde erg onoverzichtelijk is. Het is met name voor onze cliënten lastig om hier informatie op te vinden.

Er wordt veel gedaan voor jongeren en voor ouderen, maar bij de tussengroep 25-55 wordt teveel uitgegaan van het feit dat ze het zelf wel kunnen vinden en regelen.

Op internet is veel te vinden, maar voor laaggeletterden of LVB-clt is die informatie niet toegankelijk. Ze snappen dit niet of minder of kunnen het gewoon niet lezen.

Geef per trend, op een schaal van 0-10, aan in welke mate de trend/ontwikkeling zich voordoet en

belangrijk is in uw werkgebied.

Gezondheid	3
Professionalisering	2
Toenemende welvaart	1
Trend op duurzaamheid	1
Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën	1
Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid	1
Vergrijzing	5
Individualisering	9
Multiculturalisering	8
Digitalisering	2
Toenemende rol van sociale media	7
Minder vrije tijd	1
Corona	10
Diversiteit / inclusie	8

7) Buurtdiensten

Welke trends/ontwikkelingen mist u?

De trend/het beleid van zo lang mogelijk thuis wonen.

De trend van een steeds groter beroep doen op de WMO

De trend van het beroep doen op eigen kracht, hulp vanuit het netwerk en zelfredzaamheid

Geef per trend, op een schaal van 0-10, aan in welke mate de trend/ontwikkeling zich voordoet en belangrijk is in uw werkgebied.

Gezondheid	9
Professionalisering	7
Toenemende welvaart	7
Trend op duurzaamheid	7
Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën	7
Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid	8
Vergrijzing	9
Individualisering	8
Multiculturalisering	7
Digitalisering	7
Toenemende rol van sociale media	7
Minder vrije tijd	7
Corona	8
Diversiteit / inclusie	7

8) Viattence

Welke trends/ontwikkelingen mist u?

Ontschotting – keuzevrijheid. Zorg en welzijn is opgeknapt in domeinen en financiering. Burger wil diensten afnemen / heeft nodig uit de diverse domeinen en dat is lastig en moeilijk nu.

Geef per trend, op een schaal van 0-10, aan in welke mate de trend/ontwikkeling zich voordoet en belangrijk is in uw werkgebied.

Gezondheid	10
Professionalisering	8
Toenemende welvaart	7
Trend op duurzaamheid	8
Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën	7
Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid	8
Vergrijzing	9
Individualisering	8
Multiculturalisering	7
Digitalisering	8
Toenemende rol van sociale media	8
Minder vrije tijd	7
Corona	8
Diversiteit / inclusie	8

9) Grip op de knip

Welke trends/ontwikkelingen mist u?

Ik mis de trend: flexwerk. Er is een flinke toename in flexbanen en het aantal zp'ers. Dit zal zeker in de toekomst meer financiële problemen gaan opleveren, denk alleen maar aan pensioen.

Geef per trend, op een schaal van 0-10, aan in welke mate de trend/ontwikkeling zich voordoet en belangrijk is in uw werkgebied.

Gezondheid	4
Professionalisering	4
Toenemende welvaart	4
Trend op duurzaamheid	3
Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën	8
Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid	7
Vergrijzing	8
Individualisering	7
Multiculturalisering	9
Digitalisering	9
Toenemende rol van sociale media	8
Minder vrije tijd	8
Corona	7
Diversiteit / inclusie	8

10) Viattence

Welke trends/ontwikkelingen mist u?

Rol informele zorg
 Sociaal domein in relatie tot wonen
 Verbinding; eenzaamheid

Geef per trend, op een schaal van 0-10, aan in welke mate de trend/ontwikkeling zich voordoet en belangrijk is in uw werkgebied.

Gezondheid	8

Professionalisering	8
Toenemende welvaart	7
Trend op duurzaamheid	8
Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën	7
Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid	9
Vergrijzing	10
Individualisering	8
Multiculturalisering	7
Digitalisering	9
Toenemende rol van sociale media	8
Minder vrije tijd	7
Corona	8
Diversiteit / inclusie	8

11) Voedselbank Vaassen

Welke trends/ontwikkelingen mist u?

-

Geef per trend, op een schaal van 0-10, aan in welke mate de trend/ontwikkeling zich voordoet en belangrijk is in uw werkgebied.

Gezondheid	10
Professionalisering	7
Toenemende welvaart	2
Trend op duurzaamheid	4
Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën	8
Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid	8
Vergrijzing	9
Individualisering	7
Multiculturalisering	2
Digitalisering	4
Toenemende rol van sociale media	4
Minder vrije tijd	5
Corona	8
Diversiteit / inclusie	0

(12) Bibliotheek

Welke trends/ontwikkelingen mist u?

Thema laaggeletterdheid (bestrijden en voorkomen) zou toegevoegd moeten worden.

Geef per trend, op een schaal van 0-10, aan in welke mate de trend/ontwikkeling zich voordoet en belangrijk is in uw werkgebied.

Niet ingevuld

(13) WZU Veluwe

Welke trends/ontwikkelingen mist u?

Niet ingevuld

Geef per trend, op een schaal van 0-10, aan in welke mate de trend/ontwikkeling zich voordoet en belangrijk is in uw werkgebied.

Gezondheid	9
Professionalisering	5
Toenemende welvaart	-
Trend op duurzaamheid	1
Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën	4
Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid	3
Vergrijzing	10
Individualisering	-
Multiculturalisering	-
Digitalisering	8
Toenemende rol van sociale media	-
Minder vrije tijd	7
Corona	6
Diversiteit / inclusie	2

Gemiddelde resultaten per trend:

De bibliotheek en WZU hebben niet op alle trends gereageerd en zijn daardoor niet meegenomen in onderstaande gemiddelden.

Gezondheid	8,1
Professionalisering	6,0
Toenemende welvaart	5,3
Trend op duurzaamheid	5,2
Politieke onzekerheid/ nieuwe economieën	5,3
Netwerksamenleving met terugtrekkende overheid	6,3
Vergrijzing	7,8
Individualisering	6,6
Multiculturalisering	6,6
Digitalisering	6,9
Toenemende rol van sociale media	6,3
Minder vrije tijd	5,8
Corona	7,7
Diversiteit / inclusie	6,6

Top 5: Ketenpartners:

Gezondheid, vergrijzing, corona, diversiteit/inclusie, multiculturalisering

Bijlagen participatieronde 2

Aan de leden van gemeenteraad, steunfractieleden, MT- en collegeleden, contactambtenaren en genodigden.

Datum 11 november 2021	Contactpersoon E. Lankman/B. Bessels/M. van Hemmen	Bijlagen
Uw brief van/uw kenmerk --	Telefoon (0578) 699 494	Datum verzonden
Ons kenmerk --		
Onderwerp Themabespreking 22 november 2021		

Geachte raads-, steunfractie-, college- en MT-leden, genodigden en contactambtenaren,

Graag nodigen wij u uit voor een openbare themabijeenkomst:

Sociaal Domein

Datum : **22 november 2021**
Locatie : **MS Teams**
Aanvang : **19.30 uur**

Belangstellenden kunnen de vergaderingen volgen via de livestream op de website van de gemeente Heerde: www.heerde.nl/gemeenteraad.

Sociaal Domein

Tijdens de themaraad van 22 november 2021 gaan we in gesprek met de raadsleden over het kaderdocument sociaal domein dat in ontwikkeling is. De resultaten van de eerdere participatierondes worden gedeeld en via de mentimeter vragen we raadsleden om hun mening te geven over een aantal belangrijke onderwerpen en ontwikkelingen. Ook wordt de halfjaarlijkse monitor gepresenteerd en is er gelegenheid om vragen te stellen.

Programma

20:00 uur	Opening <i>Door wethouder Nienhuis</i>
20:10 uur	Raadsmonitor - <i>Highlights</i> - <i>Vragen</i>
20:40 uur	Stand van zaken Kaderdocument (proces)
20:25 uur	Pauze
20:35 uur	Participatie kaderdocument - Presentatie terugblik participatierondes - Interactieve sessie met raad <i>Er wordt gebruik gemaakt van de mentimeter (de inloggegevens hiervoor worden op 22 november per mail toegezonden)</i>
22:00 uur	Afsluiting <i>Door wethouder Nienhuis</i>

De avond is openbaar en wordt bekend gemaakt in de Schaapskooi van 16 november.

Omdat er sprake is van een themabespreking is er geen inspraakrecht.

Voor deze avond zijn specifiek uitgenodigd de raadsleden, steunfractieleden en het college.

De burgemeester van Heerde,

drs. J.W. Wiggers

1. *Wat heb je nodig je thuis te laten voelen in een omgeving?*
Wat kan je hieraan bijdragen?
Hoe kan een ander ondersteunen?

Een eigen goed geïsoleerde woning, in een stabiele, veilige en rustige woonomgeving. Voorkeur voor centraal gelegen en mogelijkheid om gebruik te maken van openbaar vervoer. Ondersteuning kan geboden worden door ambulante begeleiding te behouden en buurtactiviteiten organiseren in de buurt. Rekening houden met elkaar staat voorop.

2. *Voldoende inloop - ontmoetingsmogelijkheden in gemeente*

Er zijn voldoende mogelijkheden om elkaar te ontmoeten. STIP is bekend en er wordt gebruik gemaakt van sporten via de gemeente. Er wordt door één persoon aangegeven dat er mogelijkheden zijn, maar te weinig, meer ontmoeting is een wens.

3. *Inzetten van ervaringsdeskundigen, hoe kijk je ernaar, hoe ondersteunen*

Uit de reacties blijkt dat er onduidelijkheid is wat een ervaringsdeskundige is en wat dit kan bijdragen. Er is al wel betrokkenheid van ervaringsdeskundigen bij thema avonden opgemerkt. Er is interesse dit uit te breiden, want het kan mensen nieuwe inzichten geven.

4. *Waar moet gemeente mee rekening houden in toekomst en beschermd wonen?*

- Minder gehorige (tussen)woningen
- Goede contacten met gemeente en begeleiding behouden
- Goede screening bij indicatie beschermd wonen, nu complexe problematiek en geen passende indicatie. Dit kan tot overlast leiden bij anderen inwoners. Onafhankelijke bemiddeling bij overlast wordt als optie genoemd.

Input participatieronde 2 Kaderdocument Sociaal Domein Heerde

Adviesraad Sociaal Domein – werkgroep Wmo
29-11-2021

Inleiding

Gemeente Heerde wil stakeholders laten meedenken in het opstellen van kaders binnen het sociaal domein. Beleidskaders voor de komende vier jaar. Er zijn drie participatierondes:

1. Prioritering (september 2021)
Missie/Visie/Ontwikkelingen/ Trends (*gezondheid, vergrijzing en digitalisering*)
2. Verdieping (november 2021)
Richting geven aan thema's/trends/ontwikkelingen
(meer/minder/accenten/ambitie etc.)
3. Reactie op concept (februari 2022)
Concept kaderdocument voorleggen aan ASD

Onderstaande stellingen zijn besproken tijdens de verdiepingsronde binnen het participatieproces. De stellingen zijn beantwoord door Adviesraad sociaal domein, werkgroep Wmo. De antwoorden geven richting aan de trends en ontwikkelingen die we zien, landelijk en lokaal binnen Heerde. In de bijgevoegde bijlage is de presentatie opgenomen. In de presentatie staan de ontwikkelingen, cijfers (bron in 'notities') en stellingen benoemd.

Stellingen

1. *We hebben op verschillende gebieden in de gemeente vrijwilligers, dit is voldoende dekkend*

Niet voldoende dekkend, er zijn gaten waar we geen vrijwilligers voor hebben of moeilijk kunnen vinden. Vooral sportverenigingen en kerken worden genoemd waar lastig (nieuwe) vrijwilligers voor gevonden kunnen worden. Bestuursfuncties zijn lastig in te vullen. Als reden wordt genoemd dat bij bestuursfuncties gemoeid gaat met administratieve taken. Mede door wettelijke verplichtingen (bijvoorbeeld Wbtr) zijn vrijwillige (bestuurs-)functies minder aantrekkelijk. Vaak zijn mensen wel enthousiast voor uitvoerende werkzaamheden, dicht bij de inhoud. En vooral projectmatig werken spreekt aan.

2. *De gemeente heeft een rol om vrijwilligers te ondersteunen, zij mag zelf bepalen welke invulling zij daaraan geeft*

Deels mee eens. Vooral van belang is heldere communicatie vanuit de gemeente. Gemeente kan ondersteunen in faciliteren van randzaken (zoals verzekering) of communiceren bij 'dreigende/onverwachte' situaties, zoals corona en maatregelen.. Gemeente kan (vrijwilligers-)organisaties en inwoners ondersteunen in communicatie over activiteiten/vragen, zowel digitaal (online) als via plaatselijke krant (Schaapskooi).

Als opgaven wil ASD meegeven:

- Met jongere generatie samen zoeken naar behoeften/wensen rondom vrijwilligerswerk.
- Goede informatievoorziening in faciliteren van vraag en aanbod.

3. *De komende jaren moet de focus liggen op goede informatievoorziening en een sociale kaart met ondersteuningsmogelijkheden voor mantelzorgers*

Eens. We zien nu voornamelijk lange aanvraagprocedures met formulieren en geen heldere communicatie. Vaak is mantelzorgondersteuning al intensief, er mag meer focus komen op voldoende begrip van de situatie. Vaak wordt er veel verantwoording gevraagd. Communicatie en goede informatievoorziening over welke stappen er genomen moeten worden, kan verbeterd worden. Specifiek aandacht voor mantelzorgers van buiten Heerde en mantelzorgers in een langdurige/onveranderde situatie.

4. *Bij ondersteuning aan inwoners met een psychische kwetsbaarheid moet vooral de focus liggen op ontmoeting en verbinding*

Eens, al hoewel er rekening gehouden moet worden met de wens/behoefte vanuit de inwoner zelf. Psychische gezondheid treft ons allemaal, lastig om grijs gebied te duiden; wie heeft welke ondersteuning (gevraagd/ongevraagd) nodig? Verbinding zoeken gaat over acceptatie, lastig om de rol van de gemeente hierin aan te geven. Genoemd wordt vanuit STIP moet de benadering menselijk blijven, de situatie niet zien als probleem. Vooral communicatie over kwetsbaarheid en acceptatie kan helpen, preventieve insteek. Veel andere interventies rondom psychische kwetsbaarheid liggen meer bij de (specialistische) geestelijke gezondheidszorg en niet bij de gemeente.

5. *Als ik moet kiezen tussen extra aandacht voor het terugdringen van overgewicht, roken of alcohol(genotsmiddel) dan is in Heerde overgewicht het grootste probleem*

Eens/Oneens. Genoemd wordt of het niet zeker is dat overgewicht het grootste probleem in Heerde is. Alcohol gebruik wordt meer als problematisch ervaren, vooral bij sportverenigingen. Alcoholgebruik gerelateerd aan overgewicht. Taak van gemeente is vooral zicht krijgen op de oorzaken, zoals stress onder jongvolwassenen en corona. Alhoewel we niet moeten verzwakken als iets niet mogelijk is in deze tijd (zoals coronamaatregelen). Gemeente heeft een rol in informatievoorziening, een aanjagende/informerende rol, wat kan nog wel? Maak inwoners alert op wat kan, waar of bij wie.

6. *Sport en bewegen is belangrijker voor de ontmoeting als voor de gezondheid?*

Beide, zowel sport/bewegen én ontmoeting is van belang. Het een stimuleert het ander. Richt je op verbinding van deze twee, niet op splitsing. Integratie is belangrijk, probeer zaken aan elkaar te verbinden, want bewegen heeft invloed op (psychisch)welbevinden. Er ligt niet zozeer een rol bij de gemeente op dit gebied, vooral bij sportverenigingen zelf. Gemeente kan wel faciliteren in verbinden van activiteiten, overzicht van aanbod te maken en te inventariseren wat werkt niet/wel bij verenigingen, waarin kunnen zij van elkaar leren? Dus voornamelijk de regierol als gemeente nemen, versterken van ontmoeten van elkaar, delen van informatie en verbinden.

7. *De beste manier om eenzaamheid tegen te gaan is om meer aanbod te creëren?*

Oneens, niet nog meer organiseren. Publiciteit naar inwoners toe over aanbod kan wel vergroot worden, veel inwoners onbekend met wat er is. Omkijken naar elkaar

gaat meer over cultuur in Heerde, niet direct een rol als gemeente. Wel kan gemeente mogelijk wat betekenen in promoten van de norm, meer omzien naar elkaar en directe contacten stimuleren, ook tussen generaties onderling.

8. Kunst en cultuur worden te weinig gebruikt om eenzaamheid te bestrijden?

Oneens, kunst en cultuur heeft niet direct invloed op eenzaamheid. Wel kunnen events een verbindende rol spelen in sommige situaties, zoals bij kinderen/jongeren.

9. Gemeente Heerde speelt onvoldoende in op inwoners met vormen van dementie

Eens/Oneens, mogelijk is er onvoldoende zicht op het aanbod rondom dementie. De ontwikkeling van dementie kan snel gaan, er kan meer aandacht geschonken worden aan jonge mensen met dementie. Rol van gemeente hierin is, voornamelijk een kort traject aanbieden om juiste ondersteuning te bieden (zoals dagbesteding om mantelzorgers te ontlasten). Rol van gemeente zit meer op inrichten van inclusieve samenleving, hier valt mantelzorgondersteuning ook onder.

10. Het woningtekort in Heerde zorgt voor toenemende problemen voor kwetsbare inwoners?

Eens, doorstroom wordt niet bevorderd door de trend van langer thuis wonen. Bijvoorbeeld terug te zien bij Brinkhoven waar alleen inwoners met hoge indicaties wonen. We zien wel initiatieven vanuit de gemeente rondom omgevingswet, ook met proces rondom mantelzorgwoningen. Voor het sociaal domein ligt hierin niet zozeer een taak.

11. De gemeente Heerde neemt te weinig initiatief om het VN verdrag na te streven?

Oneens, er worden meerdere verbindingen opgezet. Zoals Kustuiting rondom LHBTQ. Ook is er regelmatig overleg met platforms om actief mee te denken een inclusieve maatschappij in te richten. Inwoners worden al in voortraject meegenomen, dit is positief. Aandachtspunt in communicatie rondom inclusief samenleven, wat is de visie van de gemeente in het algemeen, en richt je niet teveel op één doelgroep onder het mom van inclusieve samenleving, daarmee sluit je andere doelgroepen uit.

Input participatieronde 2 Kaderdocument Sociaal Domein Heerde

Vrijwilligers

Inventarisatie: Vrijwilligersplatform Heerde

6-12-2021

25 organisaties benaderd. 1 respons (vrijwillige hulpdienst Heerde)

1. Wat hebben jullie vrijwilligers nodig om hun vrijwilligerswerk uit te kunnen voeren?

- Afspraken over immateriële zaken (zoals goede informatievoorziening, inspraak en medezeggenschap)
- Afspraken over materiële zaken (zoals onkostenvergoedingen, verzekeringen en attenties)
- Richtlijnen (zoals de omgang met privacy van cliënten, registratie, behandelen van klachten)

2. Waar lopen coördinatoren binnen jullie organisatie tegen aan?

Uitdagingen omtrent informatievoorziening, corona maatregelen, veranderde wetgeving of afspraken met derden

3. Wat zien jullie in het aantal vrijwilligers bij jullie organisatie?

Afgenomen   Neemt af; door vergrijzing. Dit heeft zeker gevolgen voor de toekomst.

4. Wat maakt dat een vrijwilliger verbonden blijft aan jullie organisatie?

het geeft een zinvolle tijdsbesteding; aandacht van ons vanuit de organisatie is belangrijk; erkenning van het werk

5. Op welke gebieden missen we nu vrijwilligers in gemeente Heerde?

Niet één specifiek gebied. Over de linie zullen vrijwilligers gemist gaan worden door teruglopende aantallen.

6. Welke rol verwachten jullie als organisatie van de gemeente?

Faciliterend, ondersteunend, verbindend.